

Přímá demokracie -> Účast veřejnosti na rozhodování

Obsah

[Tabulka zodpovědností](#)

[Navrhované znění:](#)

[Současné znění:](#)

[Odůvodnění:](#)

Tabulka zodpovědností

Předkládá		
Jakub Michálek	RT Spravedlnost	jakub.michalek@pirati.cz
Konzultovat		
	členové RT Spravedlnost	dle seznamu
	poslanci a senátoři	dle seznamu
Vojtěch Píkal	MRT Demokracie	vojtech.pikal@pirati.cz
Michal Šalomoun	ministr pro legislativu	michal.salomoun@pirati.cz
David F. Wagner	programová skupina RV	david.wagner@pirati.cz
Marek Valko	mediální odbor	marek.valko@pirati.cz

Navrhované znění:

Účast veřejnosti na rozhodování

Pirátská strana podporuje zapojení odborníků a veřejnosti do rozhodování. Cílem je přijímat kvalitnější rozhodnutí, která lépe vyhovují potřebám lidí a zohlední jejich praktické zkušenosti. Přístupujeme k politice s pokorou, že nikdo z nás nemá patent na rozum, a zejména s důvěrou v lidi.

Proto podporujeme rozhodování blíže občanům, vhodnou úroveň participace a promyšlené využití prvků přímé demokracie. Piráti mají ambici být průkopníky v tom, aby zapojení odborných komunit a občanské společnosti mělo smysl a vedlo k lepšímu fungování státu a samospráv.

Zapojení odborníků a zájmových skupin

- Prosazujeme rozšíření **vládního analytického útvaru**, aby měl stát špičkové odborníky na jednom místě a dokázal v náročných podmínkách dělat rychlá rozhodnutí na základě faktů a dat.
- Podporujeme **sběr nápadů, variant řešení a argumentů** od odborníků a veřejnosti online.
- Pro zvýšení transparency budou moci odborníci, zájmové skupiny a veřejnost **zákony připomínkovat** během vzniku i při používání. Budou moci oznámit zbytečnou byrokracii online a stát prověří, jak to lze změnit.
- Jsme pro **transparentnost lobbování**.

Rozhodování blíže občanům

- Podporujeme **širokou účast občanské společnosti v komisích a výborech**, ať už jde o vládu, kraje nebo obce. V některých případech může být dokonce přínosné, aby danou věc diskutovalo **občanské shromáždění**, například jako ve Francii ke klimatu.
- Podporujeme **participativní rozpočtování a hledání priorit na obecní úrovni**, aby obce více investovaly do věcí, po kterých je mezi lidmi opravdová poptávka.
- Předpokladem pro informované rozhodnutí je **skládání účtů**. Proto Piráti prosazují, aby stát, kraj nebo obec průběžně reportovaly občanům aktuální stav plnění všech slibů a pokrok v uskutečnění projektů, používal rozklikávací rozpočty a další nástroje skládání účtů.

Promyšlené využití prvků přímé demokracie

- **Referenda na úrovni města či obce** podporujeme a usilujeme o jejich životaschopnost.
- Prosazujeme **iniciativu občanů**, která umožní sepsat petici, kterou se při určitém počtu podpisů bude zabývat vláda, sněmovna či výbor anebo starosta či zastupitelstvo a zašle na ni odpověď.
- Budeme se podílet na promyšleném **využití referenda na celostátní úrovni** pro hodnotové společenské otázky, bez možnosti měnit Ústavu a mezinárodní smlouvy. Počet podpisů a závaznost hlasování budou nastaveny tak, aby byla referenda používána výjimečně, ale byla jako nástroj životaschopná.

Současné znění:

Přímá demokracie

Systém rozdělení moci v republice i na evropské úrovni mezi staré struktury důsledně nahradíme **democracií**. Demokracie vyžaduje přímou volbu a možnost odvolání vedoucích představitelů, zákonodárnou iniciativu, referenda a zapojení občanů do všech fází přípravy a schvalování legislativy.

Prosazujeme:

- **Zákonodárnou iniciativu občanů**, která umožní sepsat petici s návrhem zákona. Tak lze například ochránit zájmy občanů, které jsou politickým stranám lhostejné. Na základě petice se musí návrhem zabývat parlament nebo zastupitelstvo, a pokud požadavkům nevyhoví v zákonem stanovené lhůtě, rozhodne referendum.
- **Závazná referenda** na úrovni celého státu, krajů a obcí. Občané v nich rozhodnou o návrzích zákonodárné iniciativy nebo o zásadních návrzích parlamentu (změny ústavy, mezinárodní smlouvy, členství v mezinárodních organizacích, vojenské základny apod.). Stát nebude předem podporovat žádné stanovisko; pro každé referendum občan obdrží stručný posudek od navrhovatele pro přijetí a posudek od odpůrců proti přijetí návrhu.
- **Lidové veto**, kdy pokud občané nasbírají dostatek podpisů pod petici požadující zrušení zastupitelským sborem schváleného zákona či vyhlášky, musí tento předpis být schválen nebo odmítnut v referendu. Veto nebude možné vyvolat u předpisů schválených kvalifikovanou většinou.¹¹
- **Přímou volbu** významných politických i stranicky nezávislých postů legislativy, exekutivy, justice, státních úřadů, správních rad a kontrolních orgánů.
- **Možnost odvolání** vysoce postavených státních představitelů na základě petice s podpisy voličů a následného hlasování. U nepřímo volených orgánů mají občané právo na základě petice rozhodnout o předčasných volbách. Zástupci občanů tak nebudou moci ignorovat ztrátu důvěry a lze očekávat, že vyvodí odpovědnost sami.
- **Spravedlivý volební systém**, který každému umožní skutečně ovlivnit výsledek voleb. Podporujeme důsledné naplnění ústavní zásady poměrného zastoupení odstraněním překážek znevýhodňujících malé strany (např. zrušit volební klauzule a odstranit vliv vymezení a velikosti volebních obvodů). Podporujeme také široké využití preferenčního hlasování.

Ústavní zákon stanoví způsob kladení otázek v referendech, lhůty pro sběr podpisů požadujících veto, pro naplnění občanské iniciativy atd., omezenou frekvenci rozhodování o stejných otázkách, návrhy vyžadující povinné referendum, požadavky na vzdělání a praxi kandidátů na přímo volená místa a konkrétní počty podpisů v peticích tak, aby byla přímá demokracie životaschopná. Hlasování o aktuálních otázkách budou probíhat v předem určené dny několikrát za rok. Každá změna ústavy bude schvalována v referendu a měla by vycházet z vůle občanů.

Pro větší zapojení veřejnosti chceme využít [informační technologie](#) a propojení se sítí kontaktních míst [veřejné správy](#). Ačkoliv elektronická diskuse a hlasování jsou skvělým způsobem, jak přímou demokracii uskutečnit bez velkých nákladů, v případech, kde to je možné, prosazujeme i místní shromáždění angažovaných občanů k participativnímu rozpočtování, diskusi aktuálních problémů a společných zájmů.

Odůvodnění:

- Původní bod schválen 2011.
- Proběhla změna stanov [CF 12/2023](#) -> aktualizace názvu bodu a hlavního obsahové důrazu.
- Vypuštění obsoletních částí, kde jsme nevyvíjeli žádnou iniciativu a které jsou v současném ústavním systému stěží realizovatelné a vyvolávají oprávněné obavy u expertů. Např. vypuštění "Přímou volbu významných politických i stranicky nezávislých postů legislativy, exekutivy, justice, státních úřadů, správních rad a kontrolních orgánů."
- Rozpracování oblasti participace podle aktuálního výhledu (např. OGP závazky).
- Zdůraznění nástrojů občanské participace na lokální úrovni (participativní rozpočty, priority DEM 21 apod.)
- Doplněno skládání účtů podle koaliční smlouvy.
- Přesun problematiky konzultací právních předpisů z bodu Právní stát.
- Naopak volební systém již řešen v bodě Politické strany a volby -> duplicita odstraněna.
- Obsah odpovídá vyjednávací pozici pro poslední volby a navazuje na politickou realitu a výhled pro příští období.